

מדת בדת

לע"נ הגאון רבי חיים בן ר'

יעקב הכהן קמיל צוק"ל

הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 348 פרשת צו תשע"ט

חולין קטו-קכא

וכלאים א"כ זה כמו במה הצד ויש לפרוך פירכא כל שהיא, אלא אמר רב מרדכי לרב אשי שאומרים בשם ר"ל, דף קטז שכשלומדים אחד מאחד פורכים קולא או חומרא ולא פורכים פירכא כל שהיא וכשלומדים אחד משנים פורכים אפילו כל שהוא, ואם לומדים משלש אם זה בדרך שהדין חוזר ולומדים במה הצד פורכים כל שהוא ואם לא פורכים רק מקולא או חומרא ולא פורכים פירכא כל שהוא, אך קשה שנפרוך שלכלאי הכרם לא היה שעת הכושר אמר רב אדא בר אבהו שיש להוכיח מכאן שכלאי הכרם נאסרו אפילו בעיקרם ובהם היה שעת הכושר קודם השרשה, ורב שמעיה בן זעירא מקשה ששינוי שאם אחד העביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף מאתים אסור משמע שאם לא הוסיף מותר רואים שהעיקר לא נאסר, מבאר אב"י שכתוב פן תקדש המלאה וכתוב הזרע וזה מלמד שמה שזורעים נאסר בהשרשה ואם הוא כבר זרוע מקודם הוא נאסר רק אם הוסיף מאתים ואם לא הוסיף מאתים אינו נאסר.

משנתינו לא כמו ר"ש בן יהודה שאמר בשם ר"ש שבשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה שכתוב כי עם קדוש אתה ונאמר בטריפה ואנשי קדש תהיון לי כמו ששם אסור באכילה ומותר בהנאה כך בשר וחלב אסור באכילה ומותר בהנאה. ר"ע למד במשנה ממה שכתוב גדי ג' פעמים למעט חיה ועוף ובהמה טמאה, יש להקשות הרי כבר למדו מזה כדברי שמואל לעיל למעט חלב מתה דם ושליל, ויש לומר שר"ע סובר שאיסור חל על איסור ולא צריך למעט דם חלב ומתה ולא צריך למעט שליל שהוא גדי גמור וצריך רק למעט חיה ועוף ובהמה טמאה.

ר' יוסי הגלילי למד מנבלה, והנ"מ בין ר' יוסי לר"ע שלר"ע חיה אסורה מדרבנן ולר' יוסי חיה לא נאסרה כלל, או שהנ"מ ביניהם בעוף שלר"ע הוא אסור מדרבנן ולר' יוסי אפילו מדרבנן הוא לא נאסר וכן שנינו שבמקומו של ר"א כרתו עצים בשבת כדי לעשות פחמים ליצירת הברזל למילה, ובמקומו של ר' יוסי הגלילי אכלו בשר עוף בחלב, וכשלו הגיע לבית יוסף הצייד הביאו לו ראש טווס בחלב והוא לא אמר להם כלום וכשהוא הגיע לרבי הוא שאל אותו מדוע לא משמתים אותם אמר לו רבי שזה מקומו של ר' יהודה בן בתירא ואמרתו שהוא סבר כר' יוסי הגלילי שעוף לא נאסר כי אין לו חלב אם.

משנה חלב קרוש שבקבת עכו"ם ושל נבילה אסורה אך המעמיד חלב בעור של קבה של כשרה עמוד ב רק אם יש בנותן טעם אסורה, כשרה שינקה מטריפה החלב שבקבתה אסורה וטריפה שינקה מכשרה החלב שבקבה מותר כי הוא כנוס במעיה. גמרא יש להקשות וכי קיבת עכו"ם היא לא נבלה, אמר רב הונא שמדובר במי שקנה גדי מעכו"ם שחוששים הוא ינק מטריפה, אך קשה הרי שנינו שקונים ביצים מעכו"ם ולא חוששים משום נבילה או טריפה, אלא יש לומר שחוששים שינקה מטמאה וחוששים יותר לטמאה כי טריפה לא מצויה, ויש להקשות שמשמע שאם טריפה היתה מצויה היו חוששים לה א"כ מה החילוק בין עכו"ם לישראל, ויש לומר שאנו בדלים מטריפה וכשמוצאים טריפה מפרישים אותה לכן לא גזרו בשלנו אך עכו"ם שלא מפרישים טריפה גזרו בהם, ושמואל מפרש שכתוב במשנה דבר אחד שקבת שחיטת עכו"ם היא נבילה, ויש להקשות הרי שמואל עצמו אמר מפני מה אסור גבינת עכו"ם מפני שמעמידים אותה בעור קבת נבלה משמע שהחלב עצמו שנמצא שם מותר, יש לומר שמשנתינו היא קודם שחזרו מהטעם של קבת נבילה, ובמסכת ע"ז שמואל דיבר אחרי החזרה שהאיסור הוא משום קבת ע"ז.

המשנה מסיימת שטריפה שינקה מכשרה החלב שבה מותר, יש להקשות הרי ברישא שנינו שקבת עכו"ם ושל נבלה אסורה,

דף קטו יש להקשות שנאמר שמעשה שבת יאסר מדין כל שתעבתי לך, יש לומר שלומדים מהפסוק כי קודש היא לכם שרק היא קודש ואין מעשיה קודש, ויש להקשות שנאמר שחורש בשור וחמור וחוסם פי פרה יאסר מדין כל שתעבתי לך, יש לומר שלומדים בק"ו שאם שבת החמורה אין מעשיה אסורים חורש בשור וחמור וחוסם פי פרה ודאי מותרים, ויש להקשות כלאי זרעים יאסרו מדין כל שתעבתי לך, יש לומר שהתורה גלתה שכלאי הכרם אסורים שכתוב פן תקדש פן תוקד אש ומשמע שכלאי זרעים לא נאסרו, אך קשה שנאמר שכלאי זרעים התמעטו רק מאיסור הנאה אך הם יאסרו באכילה, יש לומר שיש ללמוד מכלאי בהמה שהיוצא ממנה מותר כך כלאי זרעים היוצא מהם מותר, ובכלאי בהמה לומדים ממה שהתורה אסרה כלאים לגבוה משמע שלהדיוט זה מותר, ויש להקשות שנאמר שהמשלח את האם על הבנים תאסר האם יש לומר שהתורה לא אמרה לשלוח אותה ויבואו בה לתקלה.

ר"ל אומר מנין שבשר בחלב אסור שכתוב בקרבן פסח אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל ומספיק לכתוב בשל ומדוע כתוב מבושל ובא ללמד שיש לך בישול אחר שנאסר בהנאה כקרבן פסח שבשלו, ור' יוחנן מקשה עמוד ב וכי מכוער מה ששנה רבי מהפסוק שנאמר בפסולי המוקדשים לא תאכלנו שהפסוק מדבר בבשר בחלב ואין לומר שזה מדבר בשאר איסורים שהרי פסולי המוקדשים הם כשני מינים שהם חולין וקדשים יחד כך האיסור מדבר בבשר בחלב שהם שני מינים, ויש לומר שמשם היינו לומדים רק איסור אכילה ומפסח למד ר"ל גם איסור הנאה, ורבי למד איסור הנאה ממה שכתוב בבשר בחלב כי עם קדוש אתה לה' וכתוב ולא יהיה קדש בבני ישראל שזה לא מדובר באיסור אכילה אלא איסור הנאה א"כ גם לגבי בשר בחלב זה איסור הנאה, ואצל ר"א למדו ממה שכתוב לא תאכלו כל נבילה שהתורה אומרת שכשאתה מוכר אותה לא תבשלנה עם חלב ותמכונה, ואצל ר' ישמעאל למדו ממה שהתורה כתבה ג' פעמים לא תבשל גדי בחלב אמו מאחד לומדים איסור אכילה ומאחד לומדים איסור הנאה ומאחד לומדים איסור בישול, ואיסי בן יהודה למד ממה שכתוב כאן כי עם קדוש אתה לה' אלוך וכתוב בטריפה ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו כמו שטריפה אסור כך בשר בחלב אסור ושם מדובר באכילה, ואיסור הנאה לומדים מק"ו שאם בערלה שלא נעשה בה עבירה היא אסורה בשר בחלב שנעשתה בו עבירה ודאי יאסר, אך יש לפרוך שלערלה לא היה שעת הכושר ולבשר בחלב היה שעת הכושר קודם שהתבשל, ויש להוכיח מחמץ בפסח שהיה לו שעת הכושר והוא אסור בהנאה, אך יש לפרוך שחמץ בפסח ענוש עליו כרת ויש להוכיח מכלאי הכרם, ויש להקשות מדוע צריך גזירה שוה מטריפה ולא למדו מתחילה מערלה שיאסר בין באכילה ובין בהנאה, ויש לומר שאם לא היה כלל איסור היינו מוכיחים מחורש בשור וחמור וחוסם פי פרה ודש בה שאף שנעבדה בהם עבירה הם לא נאסרו, ויש להקשות מדוע הוכיחו מכלאי הכרם ולא חזרו ללמוד מערלה ואז היינו לומדים במה הצד רק מערלה ומבאר רב אשי שהיינו מוכיחים מנבילה שהיא אסורה באכילה ומותרת בהנאה, ורב מרדכי הקשה לרב אשי שאומרים בשם ר"ל שלא פורכים על במה הצד ממקום אחר אלא רק מגופו, אמר רב אשי שיש לפרוך על הצד השוה שהם גידולי קרקע ובשר בחלב הם לא גידולי קרקע, אך קשה א"כ אין להוכיח מכלאי הכרם שהם גם גידולי קרקע אמר רב מרדכי לרב אשי שאומרים בשם ר"ל שעל במה הצד פורכים פירכא כל שהיא אך על קל וחומר לא פורכים פירכא כל שהיא, אך קשה שאחרי שפרכנו מכולם ולמדו מג' דברים ערלה חמץ

ומבאר רב חסדא שברישא הוא נראה כאוכל נבילות אך כאן יש שחיטה, אמר לו רבא הרי זה ק"ו שאם נבלה שהיא מאוסה שאם נתיר את קיבתה לא יבואו לאכול אותה בכ"ז אסור, טריפה שחוטה שיבואו לאכול אותה עצמה אם נתיר את החלב שבה כ"ש שנאסור, אלא אמר רב יצחק בשם ר' יוחנן שברישא מדובר קודם החזרה ובסיפא זה אחר החזרה ושנו בה להיתר והמשנה ברישא לא זזה ממקומה.

ר' חייא בר אבא אומר בשם ר' יוחנן שמעמידים בקבת נבילות אך לא בקבת שחיטת עכו"ם, אמר לו ר"ש בר אבא שדברין הם לדעת ר"א שסתם שחיטה עכו"ם היא לע"ז אמר לו אלא כמו מי והוא הסכים לדבריו, ורב שמואל בר רב יצחק אמר בשם ר' יוחנן שמעמידים בין בקבת נבילה ובין בקבת שחיטת עכו"ם ולא חששו לדעת ר"א, ולהלכה לא מעמידים בעור קבת נבלה אך מעמידים בקבת נבלה ובקבת שחיטת עכו"ם וכן בקבת כשרה שינקה מטריפה וכ"ש טריפה שינקה מכשרה שהחלב שבה הוא כפרש בעלמא.

משנה חלב חמור מדם ודם חמור מחלב חומר בחלב,

דף קיז שמועלים בו וחייבים עליו משום פיגול נותר וטמא אך בדם לא חייבים על כך, חומר בדם שהוא נוהג בבהמה חיה ועוף בין טמאים בין טהורים אך חלב נוהג רק בבהמה טהורה. **גמרא** מניין שיש מעילה בחלב ר' ינאי למד מהפסוק כאשר יורם משור זבח השלמים וזה בא ללמד ונמצא למד שמקשים שלמים לפר כהן משיח שיש בו מעילה כך בשלמים יש מעילה, אמר לו ר' חנינא וכי מכוער מה שרבי שנה שלומדים מהפסוק כל חלב לה' לרבות מעילה באימורי קדשים אמר אביי שצריך את שני הפסוקים שאם היה כתוב רק חלב היינו אומרים שרק בחלב יש מעילה ולא ביותרת ושתי כליות לכן למדו מכאשר יורם ואם היה כתוב רק כאשר יורם היינו אומרים שלא נכלל בזה חלב אליה שאינו בשור לכן למדו מכל חלב, ורב מרי שאל את רב זביד שאם אליה נקראת חלב א"כ היא תאסר באכילה אמר לו רב זביד שעליך אמר הפסוק כל חלב שור כשב ועז והיינו דבר ששוה בשור וכשב ואליה אינה בכלל שאינה בשור ועז, ורב אשי למד שהוא נקרא רק חלבו האליה ולא חלב סתם, אך קשה שא"כ לא יהיה בו מעילה אלא ודאי יש ללמוד רק מטעמו של רב זביד.

עולא אומר שמה שאין מעילה בדם לומדים מהפסוק **לכם** שלכם יהא, ואצל ר' ישמעאל למדו מהפסוק **לכפר** שהוא ניתן רק לכפרה ולא למעילה, ור' יוחנן למד מהפסוק **הוא** שלפני כפרה דינו כלאחר כפרה וכמו שלאחר הכפרה אין בו מעילה כך לפני כפרה אין בו מעילה, ואין לדרוש להיפך שגם לאחר כפרה יהיה בו מעילה כמו לפני כפרה שהרי אין דבר שכבר נעשתה מצוותו ויהיה בו מעילה, ואין להקשות מתרומת הדשן שמועלים בה אחר התרומה שכתוב בה ושמו אצל המזבח כי זה שני כתובים הבאים כאחד שגם בבגדי כהונה נאמר שיש בהם מעילה אחר שבלו ושני כתובים לא מלמדים, אך זה מובן רק לרבנן שלומדים ממה שנאמר בבגדי כה"ג ביה"כ והניחם שם שהם טעונים גניזה אך לר' דוסא שלמדו משם שלא ישתמש בהם ביה"כ אחר א"כ אין ריבוי שימעלו בהם אחר השימוש בהם, ויש לומר שתרומת הדשן ועגלה ערופה הם שני כתובים הבאים כאחד שאין מלמדים, אך זה מובן למ"ד ששני כתובים לא מלמדים ולמ"ד שלומדים משני כתובים **עמוד** ב' יש לומר שיש שני מיעוטים, בתרומת הדשן נאמר **ושמו** ובעגלה ערופה נאמר **הערופה**, וצריך ג' פסוקים למעט דם ממעילה אחד ממעט דם מנותר ואחד ממעט דם מטריפה ואחד ממעט דם מטומאה, ואין צורך למעט דם מפיגול שכבר הוא התמעט ממילא כמו ששינונו שדבר שיש לו מתירים בין לאדם ובין למזבח חייבים בו משום פיגול, ואילו הדם הוא מתיר בעצמו ולא חייבים בו משום פיגול.

פרק העור והרוטב

משנה עור רוטב קיפה ואלל ועצמות וגידיים וקרנים וטלפים מצטרפים לטמא טומאת אוכלים אך לא טומאת נבלות, וכן השוחט בהמה טמאה לע"ז והיא מפרכסת היא מטמאה טומאת אוכלים ולא טומאת נבילות עד שהיא תמות או שיתז את ראשה והתורה רבתה יותר טומאת אוכלים מטומאת נבילות,

ור' יהודה אומר שאם יש אלל מכוונס כזית במקום אחד חייב עליו. **גמרא** שינונו במשנה כדברי הברייתא ששומרי אוכל מצטרפים לטומאה קלה ולא לטומאה חמורה, בטומאה קלה שנו אצל ר' ישמעאל מהפסוק על כל זרע זרוע אשר יזרע והיינו כדרך שבני אדם מוציאים לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתם, ואין שומרים לטומאה חמורה ששינונו על הפסוק ונוגע בנבלתה ולא בעור שאין עליו כזית בשר,

דף קיח ואין לומר שהנוגע כנגד בשר מאחוריו לא יהיה טמא כי כתוב יטמא ומבאר רבא ויש אומרים בשם כדי שחסר בברייתא ויש לשנות כך: בנבלתה ולא בעור שאין עליו כזית בשר ואין להוציא גם עור שיש עליו כזית בשר מאחוריו שהוא לא יטמא ולא יעשה גם כמעשה יד תלמוד לומר יטמא שהוא עושה מעשה יד.

שינונו במסכת עוקצים שדבר שהוא יד ולא שומר הוא טמא ומטמא אך אינו מצטרף, שומר אף שאינו יד טמא ומטמא ומצטרף ומי שאינו יד ואינו שומר לא טמא ולא מטמא, וידות לומדים מהפסוק וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם ולומדים לכל מה שבצרכיכם לרבות ידות וכתוב וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לכם לכל שבצרכיכם לרבות ידות, יד להכניס ולהוציא ושומר להכניס, ולהוציא לא צריך פסוק שלומדים ק"ו מיד שאם יד שהיא לא מגינה היא מכניסה ומוציאה שומר שמגן ק"ו שיוציא, וכתוב שומר ללמד שהוא מצטרף ואין לומר שיד לומדים רק להכניס ולא להוציא ושומר להכניס ולהוציא ולא לומדים יד להוציא ושומר לצרף, יש לומר שמה שכתוב יד זה מיותר שהרי כתוב תנור וכיריים יותן לכם לכל שבצרכיכם לרבות ידות ואין לומר שהתורה תכתוב בזרעים ונלמד ממנו את האחרים שיש לפרוך שטומאתם מרובה ואם היה כתוב בתנור לא היינו לומדים את האחרים כי תנור מטמא מאוירו ואם היה כתוב בנבילה לא היינו לומדים ממנה כי היא מטמאה אדם ומטמאה במשא וטומאה יוצאת מגופה, ולכאורה אמנם לא למדנו אחד מאחד אך ניתן ללמוד אחד משנים שאם לא יהיה כתוב בזרעים ונלמד מתנור ונבילה אך יש לפרוך ששניהם מטמאים בלי הכשר ואילו זרעים מטמאים רק בהכשר, ורב הונא בר רב יהושע אומר שפירות שלא הוכשרו זה כמו תנור שלא נגמרה מלאכתו, אלא הפירכא היא שנבלה ותנור מטמאים אפילו בלי נגיעה ואילו זרעים נטמאים רק בנגיעה, ואם לא יכתבו בתנור ונלמד מזרעים ונבלה יש לפרוך שהם אוכל, ואם לא יהיה כתוב בנבילה ונלמד מתנור וזרעים א"כ יד של נבלה מיותר ואם אינו ענין לנבלה לומדים ממנו ליד להכניס ולהוציא ושומר לצרף, אך קשה שצריך לכתוב יד בנבלה שאם לא כן היינו אומרים דיו, שכמו שתנור וזרעים לא מטמאים אדם כך נבילה לא מטמא אדם, אלא ודאי צריך לכתוב יד בנבלה ורק שומר בנבלה מיותר שהרי הוא לא מצטרף ולהוציא ניתן ללמוד ק"ו מיד ואם אינו ענין לשומר של נבילה לומדים ממנו ליד של נבלה ואם אינו ענין ליד של נבלה לומדים ממנו ליד בכל מקום להכניס ולהוציא ושומר לצרף, **עמוד** ב' ויש להקשות שנאמר שאם לא לומדים ממנו שומר לנבלה נלמד שומר בכל מקום להכניס ולצרף ולא נלמד יד להכניס, ויש לומר שבתחילה שכתוב יד זה להכנסה ומה שכתוב שומר בנבלה זה לגופו, אך לכאורה להצטרף אמרנו שאינו מצטרף ולהכניס ולהוציא למדנו ק"ו מיד, אלא שדבר שלומדים מק"ו הפסוק טורח לכתבו, אך יש להקשות שכל שומר נלמד רק להכניס ואף שלומדים מק"ו אך הפסוק טורח לכתוב גם דבר שלומדים מק"ו, יש לומר שכשיכולים לדרוש דורשים ולא אומרים שהפסוק כתוב מה שכבר ניתן ללמוד מק"ו, ורב חביבא מפרש ששומר של נבילה עושה מעשה יד ולכן לומדים ממנו יד, ורב יהודה בר ישמעאל מקשה ממה ששינונו שפטמא של רימון מצטרפת ונץ של רימון אינו מצטרף ולכאורה יש למעט את פטמתו מעל כל זרע זרוע, ועוד קשה ממה ששינונו במשנתנו שעור רוטב בשר וקיפה מצטרף לטמא טומאת אוכלים מנין למדו את זה אלא לומדים הכל מהפסוק על כל זרע זרוע אשר יזרע ויש כאן ג' מיעוטים

אחד לשומר של זרעים ואחד לשומר של אילנות ואחד לשומר בשר ביצים ודגים.

רב חייא בר אשי אומר בשם רב שיש יד לטומאה אך לא להכשר ור' יוחנן סובר שיש יד גם להכשר ונחלקו בפסוק שלדעת רב הוא נדרש רק לפני שכתוב טומאה ולא לפני פניו שכתוב הכשר, ולר' יוחנן הפסוק נדרש גם לפני פניו לגבי הכשר, או שנחלקו בסברא שר' יוחנן סובר שהכשר הוא תחלת טומאה ורב סובר שהכשר הוא לא תחלת טומאה, ויש ברייתא כדברי ר' יוחנן שכמו שיש יד לטומאה כך יש יד להכשר וכמו שלא מקבלים טומאה עד שיתלשו כך הם לא מקבלים הכשר עד שיתלשו.

רב אומר שאין יד לשיעור פחות מכזית ואין שומר לשיעור פחות מפול, ור' יוחנן סובר שיש יד אף לפחות מכזית ויש שומר אף לפחות מפול, ויש להוכיח ממה ששינונו שאם יש שני עצמות שיש עליהם שני חצאי זיתים והכניס את ראשיהם לבית והבית האהיל עליהם הבית טמא, ויהודה בן נקוסא אומר בשם ר' יעקב איך שני עצמות מצטרפים לכזית,

דף קיט וקשה שאם מדובר ביד קשה לדעת רב מהרישא שהבית טמא שיש יד לפחות מכזית, ואם מדובר כלפי השומר שהעצמות הם גם שומר למח שבתוכם קשה מהסיפא מדוע ר' יהודה בן נקוסא טיהר, יש לומר שמדובר שהעצם היא יד ורב סובר כיהודה בן נקוסא או שמדובר בשומר ורב סבר כר' יוחנן יוחנן מעמיד את הכל שהעצם היא יד והוא סבר כר' יוחנן להוכיח ממה ששינונו שר' יהודה אומר שאם יש קולית עם כזית בשר היא גוררת את כולה לטומאה, ואחרים אומרים שגם אם יש עליה רק כפול היא גוררת את כולה לטומאה ואם מדובר שזה יד קשה לדעת רב מאחרים מדוע כולה נגרת לטומאה כשיש עליה רק כפול, ואם מדובר בשומר קשה מהרישא מדוע רק בכזית היא נגרת לטומאה, ויש לומר שמדובר ביד ורב סובר כר' יהודה שצריך כזית, או שמדובר בשומר ורב סובר כאחרים שצריך לפחות כשיעור פול, ור' יוחנן יבאר שמדובר בשומר והוא סובר כאחרים, אך קשה הרי הם אמרו כפול ולר' יוחנן בשומר לא צריך אפילו כפול, ויש לומר שאחרים נקטו כפול אגב שת"ק אמר שיעור אמרו גם הם שיעור אך גם פחות מפול זה יחשב שומר, ורבא אומר שמדויק כך שמדובר בשומר שכתוב קולית וסתם קולית יש בה מח, ושינונו שר' חנינא אמר שאחרים אמרו פול בדוקא, שזהו השיעור, ור' יוחנן סובר שזה לאו דוקא וכתוב כפול זה אגב שת"ק אמר שיעור כזית נקטו בסיפא פול, ויש להוכיח ממה ששינונו שר' אבון בן עזריה מטהר בשל פול ומטמא בשל קטנית כי הוא רוצה במשמושם שיוכל להחזיק בהם ומשמע שיש שומר לפחות מכפול, ויש לדחות כמו שאמר ר' אחא בר רבא שמדובר בקלח של הקטנית ולא בשרביט וא"כ זה יד ליותר מכזית ומה שכתוב במשמושם הכוונה לתשמישם, ויש להוכיח ממה ששינונו אצל ר' ישמעאל על הפסוק על כל זרע זרוע אשר יזרע שהכוונה כדרך שבני אדם מוציאים חטה שעורה ועדשים בקליפתם, א"כ יש שומר לפחות משיעור פול, ויש לומר ששם זה חשוב שהוא בריה ולכן לא צריך שיעור ומה שאמר רב שצריך שיעור זה בדבר חתוך שאינו בריה.

רב אושעיא מסתפק **עמוד ב** אם שני שומרים מצטרפים ולכאורה אם הכוונה שאחד מהם הוא על השני ודאי לא שייך שומר שהרי שינונו שר' יהודה אומר שיש ג' קליפות בבצל, הפנימית בין שלמה ובין קדורה מצטרפת, האמצעית כשהיא שלמה היא מצטרפת וכשהיא קדורה היא לא מצטרפת והחיצונה טהורה, משמע שאין שומר על שומר, אלא יש לומר שרב אושעיא הסתפק בשומר אוכל שחלק אותו ואחד לא מגין על השני א"כ אינו מצטרף או שכל חצי מגין על חלק והם מצטרפים, ויש להוכיח מדברי ר"א בן עזריה שהוא מטהר בשל פול ומטמא בשל קטנית שהוא רוצה במשמושם א"כ אפילו שבכל שרביט אין שיעור שומר בכל זאת הם מצטרפים, ויש לדחות כדברי רב אחא בר רבא שמדובר בקלח ובמשמושם הכוונה לתשמישם, ויש להוכיח ממה ששינונו אצל ר' ישמעאל מהפסוק על כל זרע זרוע אשר יזרע שמה שבני אדם מוציאים לזריעה חטה שעורה ועדשים בקליפתם א"כ רואים שהקליפה

מצטרפת לשיעור, ויש לדחות כדברי רב אחא שאמר שמדובר בקלח כך כאן מדובר בשדרה שלמה של שבלים ומדין שומר, אך קשה שאמנם הגרגרים העליונים זקוקים לתחתונים אך התחתונים לא זקוקים לעליונים לשמירתם, ויש לומר שמדובר בשורה אחת, אך קשה שלא מצוי כך ויש לומר שמדובר בחיטים כמו בזמן שמעון בן שטח שהחיטים היו ככליות וא"כ יש לומר שגם בשני חיטים לא צריך להגיע שבשנים יש שיעור אלא גם באחד יש שיעור.

במה שנחלקו לעיל ת"ק ויהודה בן נקוסא בעצמות שיש עליהם בשר וחלקם היה בבית אמר ר"ל שדוקא עצם נעשית יד אך נימא של עור אינה כיד, ור' יוחנן אומר שגם נימא היא כיד, והוכיח ר' יוחנן ממה ששינונו שאם יש כזית בשר על עור הנוגע בסיב שיוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא ולכאורה טמא מצד יד, ויש לדחות שהוא טמא מצד שומר, אך קשה שאין שומר על שומר ויש לומר שהעור מחלחל, ומקשה רב אחא בר יעקב א"כ איך כותבים תפילין על עור הרי צריך כתיבה תמה, ויש לומר שנשמט לרב אחא מה ששינונו בא"י שנקב שהדיו עובר עליו אינו נקב, ועוד יש לומר שכל הברייתא מדברת ביד וכדברי ר' אילעא שהעמיד בזקן השבלים שבין השבלים כך כאן מדובר בנימא שבין הנימין שהבשר יכול להנטל ע"י כמה ביחד, ור' אילעא דיבר על הברייתא שאם היה מלאי בשבלים הוא מיטמא ומטמא אך אינו מצטרף וביאר ר' אילעא שמדובר במלאי בין מלאים שאוחז בכמה יחד, ללישנא בתרא הביאו הוכחה שזה מצד שומר שאם נאמר משום יד למה ראוי מלאי וביארו כדברי ר' אלעא במלאי בין מלאים וכן כאן בנימא בין נימין ור' אלעא דיבר על המשנה שמלאי שבשבלים מיטמא ומטמא וביאר ר' אלעא שהוא ראוי להנטל ע"י כמה שבלים יחד,

דף קכ ויש ששינונו את דברי ר"ל על משנתנו ששינונו שיעור ורוטב מצטרפים לטמא טומאת אוכלים ואמר ר"ל שרק עצם היא שומר אך נימא אינה שומר ור' יוחנן סובר שגם נימא היא שומר והקשה ר"ל וכי יש שומר על שומר אמר ר' יוחנן שהעור מחלחל, והקשה רב אחא איך ניתן לכתוב תפילין הרי צריך כתיבה תמה ונשמט לרב אחא מה שאמרו בא"י שנקב שהדיו עובר עליו לא נחשב נקב לפסול תפילין ור' יוחנן הקשה ממה ששינונו שיעור שיש עליו כזית בשר מה שנוגע בסיב או שערה שיוצאת ממנו טמא ולכאורה זה מדין שומר, ויש לדחות שזה מדין יד, אך קשה למה זה ראוי ויש לפרש כדברי ר' אלעא במלאי בין מלאים כך מדובר בנימא שבין נימין ור' אלעא דיבר על הברייתא שמלאי של שבלים מיטמא ומטמא, וביאר ר' אלעא שזה ראוי ליטול ע"י שבולת בין שבלים.

רבא מבאר שמה שכתוב במשנה רוטב הכוונה לשומן, והקשה אבבי א"כ הוא עצמו יטמא טומאת אוכלים אלא מדובר בליחה קרושה שבבשר, אך קשה שגם בלי שקרש זה כאוכל כמו שאמר ר"ל שציר שעל ירק מצטרף לשיעור ככותבת ביה"כ, ויש לומר שרק ביה"כ הוא מצטרף שצריך שיעור שמתישבת בו דעתו אך לענין לצרף שיעור טומאה רק אם קרש הוא מצטרף ואם לא קרש אינו מצטרף.

רבא מפרש שקיפה היא פירמא דהיינו מה ששוקע בקדרה בכישולה, ואבבי מקשה מדוע היא עצמה לא תטמא טומאת אוכלים אלא מבאר רב פפא שפירמא הוא תבלין.

שינונו שאם הקפה דם ואכלו או שהמחה חָלַב וגמעו חייב, ולכאורה בדם מובן שהוא מחשיבו כשהוא נקפה אך בחָלַב נאמר אכילה ואם המחה אין זה אכילה מבאר ר"ל שנאמר בפסוק נפש לרבות שותה, וכן שינונו שאם המחה חמץ וגמעו חייב עליו כרת ואם הוא מצה לא יוצא בו בפסח, ולכאורה מובן שלא יוצא ידי מצה כי נאמר בה לחם עוני וזה לא לחם עוני, אך קשה מדוע חייב עליו משום חמץ, וביאר ר"ל שנאמר בחמץ נפש לרבות שותה, וכן שינונו לענין נבלת עוף טהור שאם המחה אותו באור הוא טמא והם המחה בחמה הוא טהור והקשו על זה הרי נאמר אכילה, וביאר ר"ל שכתוב נפש לרבות שותה, אך קשה א"כ גם כשהמחה בחמה הוא יטמא, ויש לומר שבחמה הוא מסריח, ויש לכתוב בחָלַב חמץ ונבלת עוף, שאם היה כתוב רק בחָלַב לא היינו לומדים ממנו חמץ כי

לחֶלֶב לא היה שעת הכושר ולא היינו לומדים נבלת עוף טהור ממנו כי הוא ענוש כרת, ואם היה כתוב בנבלה לא היינו לומדים ממנה חמץ וחֶלֶב כי יש בה טומאה, וקשה שאמנם לא לומדים שנים מאחד אך ניתן ללמוד אחד משנים, ויש לומר שאם לא היה כתוב נבלה לא היינו לומדים מחֶלֶב וחמץ כי בשניהם יש כרת ואם לא היה כתוב בחמץ לא היינו לומדים מחֶלֶב ונבלה כי לא היתה להם שעת הכושר, ואם לא היה כתוב בחֶלֶב לא היינו לומדים מחמץ ונבלה כי חמץ ונבלה לא הותרו מכללם וחֶלֶב הותר מכללו, ואין לפרש שהוא הותר לגבוה שא"כ גם נבלת עוף הותרה לגבוה במליקה ואם נאמר שהוא הותר לחיה א"כ גם בנבלה נאמר שהוא הותר לכהנים במליקת חטאת העוף, ויש לומר שחֶלֶב הותר להדיוט בחֶלֶב חיה, ואין להקשות שגם נבלה הותרה לכהנים בחטאת כי הם זוכים משולחן גבוה, ומה שלמדנו מהטמאים לאסור צירים ורטבם וקיפה של השרצים מדוע לא לומדים מחמץ חֶלֶב ונבלה, יש לומר שאם היינו לומדים משם היינו אומרים דיו לבא מהדין להיות כנידון שכמו שבחמץ וחֶלֶב ונבלה זה רק בכזית כך בשרצים זה רק בכזית, עמוד ב אך קשה שהתורה תכתוב בשרצים ונלמד מהם חֶלֶב חמץ ונבלה, ויש לומר שיש לפרוך שטומאת שרצים היא במשהו, ומה ששינוי שטבל וחדש הקדש שביעית וכלאים ככולם המשקים שיוצאים מהם הם כמותם אין לומר שלומדים מחמץ חֶלֶב ונבלה שיש לפרוך שבהם האיסור בא מאליו וא"כ נלמד מהם רק מה שהאיסור בא מאליו טבל חדש ושביעית ולא נלמד מהם הקדש, ויש לומר שלומדים מביכורים ובביכורים לומדים כמו ששנה ר' יוסי שכתוב פרי ולכאורה מביאים רק פרי ולא משקה ואם הביא ענבים ודרכם לומדים מהפסוק תביא, אך יש לפרוך שביכורים טעונים קריאה והנחה, אלא יש ללמוד מתרומה ותרומה למדו מביכורים כמו שכתוב ותרומת ידך אלו ביכורים, אך יש לפרוך שחייבים על תרומה מיתה וחומש ואין ללמוד מתרומה וביכורים כי רק בהם חייבים מיתה וחומש אלא יש ללמוד מתרומה ומאחד מהנ"ל או מביכורים ומאחד מהנ"ל, ומה ששינוי שנחלקו בדבש תמרים ויין תפוחים וחומץ מענבים סתוניות ושאר מיני פירות של תרומה לר"א חייב קרן וחומש ור' יהושע פוטר, ולכאורה נחלקו אם כשלומדים מדבר לומדים לגמרי כדינו או שהדינים הם כמו הנלמד שר"א סובר שהכל כמו המלמד שאם לומדים מביכורים א"כ כמו שבביכורים משקה שיוצא מהם הוא כמותם כך בתרומה וכך הדין גם בשאר מינים, ור' יהושע סובר שאמנם לומדים מביכורים שמשקה שיוצא מהם כמותם כך בתרומה אך הדינים הם כתרומה וקדשים שזה רק בתירוש ויצהר ולא בשאר משקים, ולפ"ז מה ששינוי שלא מביאים ביכורים משקה אלא רק מהיוצא מזיתים וענבים זה כר' יהושע שכשלומדים מדבר לא לומדים כדינו והדינים הם כתרומה, וכן מה ששינוי שלא לוקים על משקה של ערלה אלא רק על היוצא מזיתים וענבים זה כדעת ר' יהושע שלומדים ביכורים מתרומה,

דף קכא ואח"כ לומדים ערלה בגזירה שוה פרי פרי מביכורים. **לדעת ר' יוחנן** אלל הנזכר במשנה הוא מה שנקרא מרטקא שהוא גיד הצואר, ור"ל אומר שהוא בשר שנחתך עם העור בהפשטתו, ויש להקשות מהפסוק ואולם אתם טופלי שקר רופאי אליל כולכם וזה מובן לר' יוחנן שזה גיד הצואר א"כ באלל לא שייך רפואה אך לר"ל קשה הרי שייך רפואה בבשר, ויש לומר שאכן לא נחלקו באלל של הפסוק אלא רק באלל של המשנה, ויש להוכיח מדברי ר' יהודה שאלל המכונס כשיש כזית במקום אחד חייבים עליו ואמר רב הונא שזה רק אם כנסו וזה מובן לר"ל שכשמכנס את הבשר לכזית חייב עליו אך לר' יוחנן קשה מה מועיל שיכנס אותו הרי הוא כעץ בעלמא, ויש לומר שאכן לא נחלקו לדעת ר' יהודה אלא רק לרבנן שר' יוחנן סובר שגם גיד הצואר מצטרף ור"ל סובר שרק בשר מצטרף אך הגיד לא.

יש לדקדק בדברי ר"ל שאם הוא חושב על הבשר בפני עצמו מדוע צריך לצרף שהוא יטמא בפני עצמו ואם מדובר שלא חשב עליו א"כ הוא ביטלו ומה מועיל כשהוא מכונס, ונחלקו ר' אבין ור' מיאשה אם מדובר שחשב במקצתו שהוא מצטרף

לאוכל אחר או שמקצת מהבשר נפלט ע"י חיה ומקצתו ע"י הסכין.

שנינו במסכת טהרות שחרטום וצפרנים נטמאים ומטמאים ומצטרפים, ויש להקשות הרי חרטום הוא עץ בעלמא ומבאר ר"א שמדובר בחרטום התחתון וקשה הרי גם התחתון הוא כעץ בעלמא ומבאר רב פפא שהכוונה לתחתון של העליון, ובצפרנים ביאר ר"א שמדובר במקום שהם מובלעים בבשר, ובקרנים מבאר רב פפא שמדובר במקום שאם הם יחתכו יצא משם דם.

ר' אסי אומר ששונים שישראל ששחט טמאה ועכו"ם בטהורה מטמאים רק אם חשב וצריך הכשר מים ממקום אחר, ולכאורה קשה מדוע צריך הכשר הרי סופו לטמא טמאה חמורה של נבלה ואצל ר' ישמעאל למדו מהפסוק על כל זרע זרוע אשר יזרע שרק זרעים שאין סופם לטמא טמאה חמורה צריכים הכשר אך דבר שסופו לטמא טמאה חמורה אינו צריך הכשר, ועוד שנינו שר' יוסי אמר מפני מה אמרו שנבלת עוף טהור צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר עמוד ב כי סופה לטמא טמאה חמורה ומבאר חזקיה שבמשנה מדובר במפרכסת שיתכן שהיא לא תגיע לטומאה חמורה אם יגרור אותה והיא תגיע לפחות מכזית, ור' ירמיה שאל את ר' זירא וכי חזקיה ביאר כך הרי נחלקו בשחט שנים או רוב שנים והבהמה עדיין מפרכסת שלחזקיה אין בה דין אבר מן החי לאסור לבני נח שהיא נחשבת כמתה, ולר' יוחנן יש בה איסור אבר מן החי שהיא לא מתה, אמר ר' זירא שאמנם היא יצאה מכלל חיה אך עדיין היא לא הגיעה לכלל מתה להתיר את אבריה, ור"א אמר שיש לאחוז כדברי ר' יוחנן שר' אושעיא שנה כמותו שאם ישראל שחט בהמה טמאה עבור עכו"ם ושחט בה שני סימנים או רובם ועדיין היא מפרכסת היא מטמאה טומאת אוכלים אך לא טומאת נבילות ואבר ובשר הפורש ממנה כפורש מהחי והוא אסור לבני נח אפילו אחר יציאת נפשה, ואם שחט בה אחד או רובו היא לא מטמאה טומאת אוכלים ואם נחר אותה אין בה טומאה כלל, ועכו"ם ששחט בהמה טהורה לישראל והיא מפרכסת היא מטמאה טומאת אוכלים אך לא טומאת נבילה ואבר או בשר שפורש ממנה הוא כפורש מהחי ואסור לבני נח אפילו אחרי יציאת נפשה, ואם העכו"ם שחט בה אחד או רובו היא לא מטמאה טומאת אוכלים ואם הוא נחר אותה אין בה כלל טומאה, ואם עכו"ם שחט אותה במקום שלא נעשתה בו טריפה וישראל גמר את השחיטה השחיטה כשרה ואם ישראל שחט אותה בין במקום שעושה אותה טריפה ובין במקום שאינו עושה אותה טריפה ועכו"ם גמר את השחיטה השחיטה פסולה.

אם אדם רוצה לאכול מבהמה קודם יציאת נפשה יחתוך כזית בשר מבית השחיטה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה ואז ימתין עד יציאת נפשה ואוכלו ובין עכו"ם ובין ישראל מותרים בו, וזה כדברי רב אידי בר אבין שאמר בשם ר' יצחק בר אשיאן שמי שרוצה להבריא יחתוך כזית בשר מבית השחיטה וימלחנו יפה יפה וידיחנו יפה יפה וימתין לה עד יציאת נפשה ובין ישראל ובין עכו"ם מותרים בו.

ר"א מסתפק כששהה או דרס בשחיטת טמאה, אמר זקן אחד שר' יוחנן אמר שהיא צריכה הכשר שחיטה כבהמה טהורה, וביאר רב שמואל בר רב יצחק שהכוונה לבדיקת הסכין.

ר' זירא שאל את רב ששת אם הבהמה טמאה שנשחטה מצילה על מה שבלוע בתוכה בעודה מפרכסת או לא, אמר לו רב ששת וכי דבר שמטמא טומאת אוכלים יציל אמר לו ר' זירא וכי דבר שאין בו טומאת נבילה לא יציל, אמר אביי שהיא לא מצילה על הבלוע כי היא מטמאה טומאת אוכלים אך הרובעה חייב כי היא לא מטמאה טומאת נבלה.

ר' יהודה אומר שאלל המכונס חייב כשיש בו כזית במקום אחד וביאר רב הונא שזה רק אם כנסו, עוד אמר רב הונא שאם יש שני חצאי זיתים על העור העור מבטלם.